

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Leto IV. Št. 39

Kranj, 27. septembra 1951

Cena din 5.—

Tržičani so med tekmovanjem za 10-letnico JA najboljši

Ze večkrat smo obravnavali pomen in vlogo tekmovanja za 10. letnico JA, zato že lahko pregledamo dosežene uspehe, pa tudi pomanjkljivosti, ki jih bomo morali odpraviti, da bo tekmovanje bolj množično in s tem tudi uspešnejše.

Kjer so kolektivi, množične organizacije in društva vzeli tekmovanje resno, so dosleži doslej že lepe uspehe. Tako so v prvi skupini, v kateri tekmujejo kolektivi z nad 500 delavci, na prvem mestu delavci Bombažne predilnice in tkalnice v Tržiču. Za uspehe pri izvenarmadni vzgoji, kakor tudi pri drugem delu, so si priborili za mesec avgust prehodno zastavo okrajnega odbora ZB. V tej skupini je na drugem mestu tovarna „Triglav“ v Tržiču. V drugi skupini, kjer tekmujejo kolektivi z manj kakor 500 delavci, je prejel prehodno zastavo okrajnega odbora ZB kolektiv tovarne „Obutev“ v Tržiču. Sledijo: tovarna „Runo“ v Tržiču, sindikalna podružnica gozdnih delavcev v Rdeči dolini. V tretji skupini, kjer tekmujejo množične in družbene organizacije, je na prvem mestu Planinsko društvo v Tržiču, ki si je na podlagi uspehov, predvsem pri izvenarmadni vzgoji priborilo za mesec avgust malokalibersko puško. Drugo mesto si je osvojila tržiška organizacija AFZ, z uspešnim seznanjanjem pionirjev s spomini iz osvobodilne borbe. Tržiškim ženam sledi Telovadno društvo v Tržiču, krajevni odbor ZB na Visokem in na Jezerskem.

Da uspehi pri tekmovanju niso še lepši, so krivi predvsem tisti delovni kolektivi, društva ali organizacije, ki pri tekmovanju ne sodelujejo, čeprav imajo pogoje za to. Slab odnos do tekmovanja imajo tudi ti-

sti, ki dejansko tekmujejo, a ne pošiljajo poročil okrajnemu odboru ZB, da bi jih lahko ocenil. Taki so v Tovarni športnih čevljev v Zireh, krajevni odbori ZB v Podbrezjah, v Sovodnju, Retečah, Cerkljah in še marsikje drugje.

Omeniti je treba še, da kljub uspehom, ki jih ima Tržič pri tekmovanju za 10. letnico JA, kaže tržiška Zveza borcev premalo interesa za tekmovanje. Še slabši odnos do tekmovanja ima Mestni odbor ZB v Skofji Loki, ki tekmovanja niti organizira ni. Pohvaliti pa ne moremo niti množičnih organizacij, saj se povečini niso prijavile k tekmovanju, čeprav imajo

Kamnolom Kokra dela že za drugo petletko

Kamnolom Kokra je 15. 9. 1951 izpolnil petletni plan po količini in vrednosti. Republiški odbor enotnih sindikatov Slovenije je podelil zaslužnemu kolektivu prehodno zastavo in 20.000 din nagrade ter časten naslov „Zaslužni kolektiv v gradbeništvu LRS“. Direkcija Slovenija—ceste, v katere sklop kamnolom Kokra spada, je nagradila kolektiv s 50.000 din.

Zasluga za lep upeh gre discipliniranemu kolektivu in njegovemu vodstvu — z upravnikom Jankom Trobo, ki dela v tesni povezavi s sindikatom in vsemi organizacijami v podjetju. Od 1948. leta do sedaj je kamnolom zvišal kapaciteto za 65%, v kakovosti kamna pa se je izboljšal za 45%. Razen tega je podjetje preuredilo obrat in močno izpopolnilo mehanizacijo.

V petek 20. t. m., ko so proslavili izpolnitev petletnega plana, je prispejal k njim tudi zastopnik Glavne direkcije, republiškega odbora sindikatov in zastopnik glavnega odjemalca v Beogradu.

Proslava je bila zelo slovesna, saj so pripravili tudi lep kulturni spored.

V ŠKOFJI LOKI SO ZAČELI GRADITI DOM ZVEZE BORCEV

V nedeljo so začeli škofjeloški frontovci kopati temelje za nov dom zveze borcev v Skofji Loki. Preko sto prostovoljcev je delalo nad 400 ur. Dom bodo postavili s prostovoljnimi delom in s prostovoljnimi prispevki. Da bo delo naglo napredovalo, bo poskrbel iniciativni odbor ZB Škofja Loka, ki je že doslej pokazal veliko požrtvovalnost. Posebno zaslužen je njegov predsednik, tovariš Puhar.

Pohvaliti pa je treba tudi škofjeloške frontovce, saj so pomagali graditi tudi planinsko kočjo na Lubniku, ki je sedaj že pod streho.

Z oglarjenjem se zlasti v Martinj vrhu. Besnici, Davči in Bukovici precej ukvarjajo. Tako očistijo gozdove raznega neuporabnega lesa, oglje pa razpošiljajo elektrarnam, železarni na Jesenicah in drugim. Ogje uporabljajo v vseh večjih obratih.

V okolici Kranja razpravljajo o novih gospodarskih ukrepih

Uslužbenci Poverjeništvu za trgovino in preskrbo kranjskega okoliškega okraja in drugi člani okrajnega odbora so v zadnjem času obiskali več vasi. Na sestankih razpravljajo z odborniki krajevnih oblasti in množičnih organizacij o osnutkih novih zakonov.

Tak razgovor je bil pretekli teden v Gorenji vasi. Če bi prišlo več kmetov, drugih je bilo precej, bi bila udeležba kar zadovoljiva.

Tovariš Šefic, poverjenik za trgovino in preskrbo je navzočim tolmačil pomen novih ukrepov in sicer s politične in gospodarske plati, govoril o odnosih lokalnega gospodarstva do krajevnih ljudskih odborov, o združništvu, davkih, odkupih in podobno.

Razlagi so vsi z zanimanjem sledili in pri tem pripravili kopico vprašanj. V glavnem so se že s pomočjo časopisov seznanili z načrti osnovnih zakonov o planskem in finančnem sistemu, vendar so bili v strahu, da česa niso prav razumeli. Tako so se na primer bali, da se bodo sedaj zvišale cene industrijskih artiklov po trgovinah. Zanimalo jih je, v kakšne namene bo povišana stanarina, kako se bodo preživljali ljudje, ki nimajo nobenih dohodkov

in zakaj so ukrepi pri odkupih in pobiranju davkov tako ostrli.

Na vsa vprašanja jim je tov. Šefic tako odgovoril, da bodo člani osnovnih organizacij lahko tomačili nove gospodarske ukrepe vsemu prebivalstvu.

V Škofji Loki in njeni okolici se delavci in kmetje zelo zanimajo za nov plačilni sistem. Pretekli teden so se zbrali skoraj v vseh večjih kolektivih, kakor tudi na KLO Trata-kolodvor, v Sori ter o tem razpravljali.

Med razpravljanjem so povpraševali glede sprememb v cenah in, ali bodo imeli odslej večjo možnost nakupovanja. Skrbí jih tudi, kakšna bo plača tistih delavcev, ki doslej niso dobivali celih živilskih kart, ker imajo nekaj obdelovalne zemlje. Povpraševali so še glede otroških doklad, češ, koliko bo dobival delavec, ki doslej ni imel živilskih nakaznic in bonov za otroke. Menili so, da ne bi bilo prav, če jim sedaj otroških doklad ne bi povišali.

V prvih sedmih dneh je imel zagrebški velesejem nad 120.000 obiskovalcev. Všet pa ni prvi dan, ko so imeli dostop na velesejem samo trgovski zatopniki.

možnosti, da kot politične organizacije v okviru izvenarmadne vzgoje doprinesejo svoj delež k dvigu obrambne moči naše države, in s političnim delom dobro vplivajo na delo drugih organizacij. Okrajni odbor Zveze borcev Kranj-okolica poziva vse delovne kolektive, množične organizacije in društva, ki se še niso vključili med tekmovalce, naj to čimprej store.

V „SAVI“ SO PREJELI ZE OSMIČ DIPLOMO IN ZASTAVO V TEJ PETLETKI

V soboto zvečer so v tovarni gumijastih izdelkov, v „Savi“, že drugič v tem mesecu prejeli lepo priznanje za uspehe pri izpolnjevanju planskih nalog v prvi polovici letošnjega leta. V imenu Generalne direkcije za kemično industrijo Slovenije je njen direktor in član CK KPS, tov. Brejc, izročil zbranemu kolektivu republiško prehodno zastavo, diplomu ter 115.000 din in jim čestital v imenu repub. vlade in CK KPS. V imenu GO ZSS pa jim je tovariš Lazar želel tudi v bodoče tako lepih uspehov. Slavnosti so prisostvovali predstavniki množičnih organizacij in ljudske oblasti v Kranju.

Naši prosvetni delavci so zborovali

V četrtek, 20. septembra so se zbrali prosvetni delavci iz vseh prosvetnih ustanov Kranja in okolice. Zborovanje je bilo dvojno: uradno in sindikalno. Obisk je bil izredno dober, saj je prišlo skoraj vseh 500 učiteljev in profesorjev, vzgojiteljev in strokovnih učiteljev, ki službujejo na tem področju.

Uradni del zborovanja je vodil predsednik Sveta za prosveto in kulturo OLO Kranj-okolica, tov. Dušan Bavdek. V svojem referatu je očrtal vlogo šole in prosvetnega delavca v sedanjem obdobju graditve socializma in družbene stvarnosti. Opisal je momente, ki naj jih prosvetni delavci pri svojem delu najbolj upoštevajo, in sicer razredni značaj šole, ideološko in politično-vzgojno delo z mladino, strokovno izpopolnjevanje in skrb za solidno znanje učencev, enotnost učiteljskih in profsorskih kolektivov, pomoč pri gospodarski in ideološki preobrazbi vasi in kulturnoprosvetno delo med ljudskimi množicami in pionirji.

Tov. Marija Vedernjak, tajnica RO sindikata učiteljev in profesorjev je govorila o ideološkem delu z mladino, zlasti o preprečevanju vplivov klera na mladino, ki skuša na ta način obdržati svoje pozicije. Predvsem pa je potrebna, je dejala, ideološka jasnost v prosvetnih delavcih samih. Nevzgojno je govoriti eno, a delati drugo.

Prosvetni delavci so nato sprejeli delovno resolucijo kot vodilo za delo v novem šolskem letu.

Sindikalni del zborovanja je vodil predstavnik okrajnega odbora sindikata prosvetnih delavcev, tov. Vinko Rupret. Poleg tovarišice Vedernjakove sta bila navzoča tudi organizacijski sekretar okrajnega ko-

Fosnetek s I. gasilskega festivala v Kranju. Zastopnik ministra za notranje zadeve, tov. Zorko govori množici na Titovem trgu

V „ISKRI“ IMAJO ZE DOKONČNE PREDLOGE ZA SISTEMIZACIJO DELOVNIH MEST

V ponedeljek dopoldne je imela komisija za sistemizacijo delovnih mest v „Iskri“ svojo zadnjo sejo, kjer je dokočno pripravila — po predlogih vseh oddelkov — predloge za sistemizacijo delovnih mest. Še ta teden bo njene predloge pretresal med svojim zasедanjem delavski svet in vse dobre potrdil.

miteta KP Kranj-okolica, tov. Milan Loštrk in predsednik OSS, tov. Košir.

Profesor Tomo Podnar iz Škofje Loke je poročal o kongresu sindikata učiteljev in profesorjev, ki je bil v juliju v Beogradu. Najvažnejša točka na kongresu je bila vprašanje reorganizacije sindikata. Kongres je sklenil, da se sindikat učiteljev in profesorjev preosnuje po zvanjih prosvetnih delavcev tako, da se bodo odslej delili v pet društev: društvo učiteljev, profesorjev, vzgojiteljev, strokovnih učiteljev in učiteljev posebnega šolstva.

Na zborovanju v Kranju so bila mnenja o koristnosti te razdelitve zelo različna. Prav tako zborovalci niso bili sprva enotni, ali naj se osnuje eno samo društvo učiteljev za mesto in okolico ali več društev in sicer za tržiški, kranjski in škofjeloški predel posebej. Z večino glasov so končno sklenili, da se osnuje za ves teritorij MLO in OLO Kranj eno društvo.

Razpravljanju so sledili ustanovni zbori društev.

Zborovanje, na katerem so razrešili stari okrajni odbor in izvolili novega, je bilo uspešno, preveč pa so se prosvetni delavci zadovoljili samo s poslušanjem referatov. Njihovih lastnih misli in pobud za nadaljnje delo je bilo kaj malo slišati.

KONCERT ŽIROVCEV V HOTAVLJAH

Godba na pihala v Tovarni športnih čevljev v Zireh je v nedeljo prvič gostovala v oddaljenem zadržnem domu v Hotavljah. Pred nedavnim osnovano godbo sestavljajo mladi godbeniki, zato je bil program še nekoliko enoličen, izvajali pa so ga precej dobro. Koncertu je sledila zabava.

Ob otvoritvi Puškarske šole v Kranju: prvi učenci skupaj z vodstvom šole, predstavniki oblasti in Zveze vojaških voj. invalidov

Nekaj misli o izvozu

„Rabili bi stroj, kamion, nadomestne dele, pa nam jih oblast ne da“, slišimo tarnati po naših podjetjih in to tudi tam, kjer imajo velike možnosti, da si s trgovanjem z inozemstvom ustvarijo potrebna devizna sredstva za nakup blaga, kakršnega doma ni mogoče dobiti, ali pa ga primanjkuje.

Pričakovali smo, da se bo trga v inozemstvu poslužila večina naših krajevnih industrijskih podjetij in kmetijskih zadrug, vendar vidimo, da so doslej le redka gospodarska podjetja in ustanove v našem okraju izkoristile ugodnosti, ki jih imajo pri novi devizni politiki. Med svetle vzglede lahko štejemo Tovarno furnirja v Bodovaljah, ki je izvozila doslej 5000 m² furnirja, sklenila pa je pogodbo še za 150 m². Sitarjsko zadrugo v Stražišču, ki je oddala inozemstvu 2000 sit v vrednosti 43.000 šil. gov in nekaj kmetijskih zadrug, ki so izvozile 84 ton borovnic, manjšo količino gob, zdravilnih zelišč in čipk. Med podjetja, ki trgujejo z inozemstvom, štejemo še Roletto iz Kranja, ki je sklenila pogodbo za 664.000 Lit. drvonitk in Tovarno pohištva v Trziču, ki bo oddala inozemstvu za 3.515 dolarjev pohištva. Precejšen del svojih obvez sta podjetja že izpolnila.

To je skoraj ves uspeh našega lokalnega gospodarstva, ki je, če pomislimo na velike možnosti izvoza v našem gospodarsko visoko razvitem okraju, zelo skromen. Brez posebne škode za notranji trg bi lahko naša podjetja in kmetijske zadruge v svojo in v korist skupnosti več izvažale.

ZNAJO SI POMAGATI

Je pa tudi pri nas nekaj podjetij, ki so pokazala veliko samoiniciativnost. Okrajno trgovsko podjetje „Sadje-Vino“ se je, v veliki tiskici za transportna sredstva, poslužilo zunanjega trga, si ustvarilo okoli 600 tisoč deviznih dinarjev, za katere bi dobili iz Zahodne Nemčije 5 tonski kamion „Mercedes“. Na prošnjo so devize odstopili Generalni direktorji za strojogradnjo, zato pa so prejeli 3 tritonske kamione „Pionir“ iz Maribora, kar podjetju še bolj ustreza. Transportni problem je podjetje tako za dalj časa rešilo, koristi, ki jih ima od tega podjetja in skupnosti, pa so zelo pomembne.

Podobno je začelo reševati problem strojnih naprav zadržno podjetje „Kmetijski pridelki“ v Kranju. Zbirajo blago za izvoz, devize pa bodo porabili za nov kotel in drugo strojno opremo za mlekarjo v Cirčah.

Tudi kmečko delovne zadruge bi rade stroje, zato pripravljajo za izvoz nekaj lesa, fižola in drugih poljskih pridelkov. Preko zadržnega sklada so odposlali že okoli 300 m³ lesa.

KAJ VSE BI LAHKO IZVAŽALE NAŠE KMETIJSKE ZADRUGE?

Naša gospodarska združenja, vodstva podjetij in zadrug premalo pojasnjujejo našim proizvajalcem in pridelovalcem, kaj vse pride v poštev za izvoz. Pri nas imamo na pretek oglja, pa le malokdo misli na to, da bi ga izvažal. V inozemstvu povprašujejo po različnih gozdnih sadežih n. pr. malinah, brusnicah, zdravilnih zeliščih, pletenem blagu iz vrbja (na to naj mislijo

predvsem v okolici Preddvora), kvalitetnem zganju, suhem sadju, lesu, proizvodih lesne industrije in obrti, divjačini, konjih, nepitanih prašičih, kvalitetnih čipkah, itd. Naša lokalna podjetja pa bi lahko prodajala inozemstvu več pohištva in drugih izdelkov, ki smo jih videli na razstavi obrti in lokalne industrije.

VZROKI, DA IZVOZ NI VEČJI

Krivda, da izvoz ni boljši, je delno pri naših finančnih ustanovah, ki ne napravijo obračunov za izvoženo blago in zaradi tega izvozniki ne vedo s kolikšnimi deviznimi sredstvi že razpolagajo. So pa tudi slučajni (čipke), da so devize že na razpolago, a jih podjetja ne porabijo zase in jih ne odstopijo drugim. Glede izvoza je Okr. zveza kmetijskih zadrug in njena podjetja storila doslej mnogo premalo, zato tudi kmetijske zadruge nimajo pravega zaupanja v te posle. Podoben je položaj tudi pri lokalni industriji in obrti. Treba pa jim bo tudi dajati več iniciative, nasvetov, jim pomagati pri organizaciji trgovanja z inozemstvom in stvar se bo premaknila na bolje. Še posebej bo treba opomniti izvoznike na kvaliteto izvoznega blaga, embalaranje ipd., kajti izgube, ki jih lahko povzročijo nepravilnosti pri tem, so včasih ogromne. Notranjega regresa za izvoženo blago ni več, zato morajo izvozniki zelo paziti tudi na cene. KZ so na primer doslej premalo pazile na kvaliteto čipk. Nakupile so jih za 8.200.000 din, izvozile pa le malenkostno količino. Ker se nekvadratno blago tudi doma težko proda, bo treba kakovost čipk precej izboljšati.

Za uspešno trgovanje z inozemstvom je potrebno dobro poznavanje zunanjih trgov, izvoznih in uvoznih pogojev, tehničnih in komercialnih postopkov itd. Vse to morajo vedeti seveda najprej sama vodstva podjetij in gospodarskih ustanov in nato pomagati z nasveti manjšim gospodarskim enotam, s čemer bodo dani pogoji za boljše in hitrejše izmenjavo blaga z inozemstvom, hkrati pa bo to koristilo hitrejšemu dvigu proizvodnih sil pri nas.

Gorenjski osat

„BOLEZEN“ KOGOJEVEGA MARJANA IZ TRZIČA

Ko se je Kogojev Marjan vrnil od vojakov, ga je vsakdo rad videl, saj je bil veder in tudi delaven fant. Službo je dobil na okrajnem odboru Ljudske tehnike v Kranju. Nekaj časa je bilo z njim vse v redu, toda kar čez noč ga je prišla žilica, da bi se vozil z motorjem. Seveda z izposojenim motorjem, ker svojega nima. Marjan ni šofer, zato ni čudno da je zgrešil cesto in zavozil naravnost v izložbo, iz katere je potem tudi nekaj stvari zmanjkalo. Bil je ob službo, a pobiljšal se ni. Zadnje čase je bil zaposlen pri gradnji hidrocentrale v Mostah. Okoli sebe je zbiral sebi podobne „tiče“ in vedno kaj novega „pogrunta“. Na Bledu je ukradel tov. Kurniku iz Trziča motorno kolo in se odpeljal domov v Trzič. Drugič je s svojo družbo vdrl v garažo Avto-moto društva in odpeljal luksuzni avtomobil. Tudi je rad

Ko je pred dnevi predsednik britanske vlade sporočil, da bodo 25. oktobra nove volitve v Angliji, se je vsa angleška javnost pošteno oddahnila. Negotovost, ali bo laburistična vlada razpisala nove volitve že v letošnjem letu ali ne, je bila tako velika, da se je v zadnjem času vsa pozornost britanske javnosti koncentrirala na to vprašanje.

Na splošno so vsi pričakovali, da bo skušala vlada prej doseči kako pomembno diplomatsko zmago v Perziji ali pa na Daljnem vzhodu. Dejstvo pa, da so se laburisti odločili razpisati volitve kljub temu, da o kakih posebnih uspehih v zunanji politiki ni govora, kaže na to, da se vlada ni upala začeti nobene pomembnejše akcije pri tako slabi večini, s kakršno razpolaga sedaj v parlamentu.

KAJ JE BIL GLAVNI VZROK, DA SE JE BRITANSKA VLADA ODLOČILA ZA VOLITVE?

Po mnenju londonskih opazovalcev je temu vzrok predvsem težak gospodarski položaj, v katerem se je Britanija znašla zaradi velikih izdatkov za oboroževanje. Skromna večina (nekaj glasov) s katerimi laburisti že razpolagajo, obenem pa nesoglasje v sami laburistični stranki, kjer se je tako imenovano levo krilo, z Bevanom na čelu, močno okrenilo — vse to je precej omejilo maneversko sposobnost laburistov v parlamentu. Ker vlada pri tako neznatni večini ni mogla več nadaljevati novega programa, in ker se bo moral zaradi novih izdatkov za oborožitev standard britanskega ljudstva še nekoliko znižati, ni vladi preostalo drugega, kakor da razpiše nove volitve in parlament razpusti.

Vse angleške stranke so že mobilizirale svoj propagandni aparat. Do volitev ostanejo le še štirje tedni. Konservativci so seveda prepričani, da bodo tokrat zmagali. Toda tudi v tem primeru se položaj Anglije ne bi bistveno spremenil. Ni dvoma, da bi ostalo vse pri starem. Konservativci na primer niso proti nacionalizaciji angleške državne banke, pač pa najbolj rohnijo proti nacionalizaciji železa in jekla. Ker

kje izmaknil kakšno denarnico. Vsi opomni in vsi poizkusi, da bi Marjana spravili na pravo pot, so zaman. V nedeljo zvečer ob 23.30 uri, ko so se vrnili motoristi s tekme v Novi Gorici, si je privoščil motor Mirka Hrasta iz Trziča in se hotel z njim odpeljati. Toda ker mu ni hotel delovati, videl pa je da ga zasledujejo, ga je spustil po bregu ob cesti in zbežal.

Vse kaže, da je „izposojanje“ motornih vozil Marjanova bolezen in dolžnost varnostnih organov bi bila, da poskrbijo za ozdravljenje.

KDOR ZNA PA ZNA

V izložbenem oknu „Preskrbe“ na Glavnem trgu v Trziču sem bral: „Gospodinje in turisti, ne zamudite prilike. Nudimo Vam najboljše sardine v olju, mala konzerva 4 din in 4 boni. Pri nakupu dveh velikih konzerv dobite eno malo zastonji!“ Reklama je tudi mene zvalila, saj sardin že dolgo niti videl nisem, kaj šele da bi jih jedel. Kupil sem kar tri male škatle, ki pa so bile, za čudo, brez etikete. Po mučnem odpiranju doma — glej vruga — sardine so se na mah spremenile v stršansko slane „filete“. Šel sem še enkrat pogledat izložbo, če nisem morda napak bral in ugotovil, da res piše „sardine v olju“.

Ne verjamem, da bi prodajalci ne ločili sardin in „filetov“. Zvijajča, ki so se je poslužili, jim bo morda le pomagala, da spravijo v promet slane filete, seveda samo toliko časa, dokler ne bodo vsi kupec vedeli, kako jih hočejo voditi za nos.

Odgovor na članek „Se vedno po starem“

Piscu omenjenega članka v pojasnilo: V Skofji Loki je na Spodnjem trgu še vedno Ekspozitura uprave za socialno zavarovanje. Ker je na vidiku reorganizacija socialnega zavarovanja, in ker še vedno ni jasno, kako bo z obstojem ekspoziture v Skofji Loki, napisno tablo „Državni zavod za socialno zavarovanje, ekspozitura Skofja Loka“ začasno še uporabljamo. Mnenja smo, da zavarovancev prav nič ne moti, če stoji na tabli „Drž.“, ker jim je stari naziv dobro znan, uprava za socialno zavarovanje pa še zmeraj obstoja, čeprav jo je prevzel okrajni ljudski odbor.

Vsled pomanjkanja lokalov, in ker mestni ljudski odbor v Skofji Loki ni imel v svoji zgradbi prostora za pisarno Ekspoziture, se je morala ta vseliti v zelo slab in odročen lokal. S tem pa še ni rečeno,

vprašanja zunanje politike ne igrajo posebne vloge v angleškem javnem življenju, saj tu ni posebnih razlik med levimi in desnimi, se bo težišče borbe premaknilo na področje notranje politike. Pač pa utegne, kakor poudarjajo, eventualna sprememba kurza v Angliji odločilno vplivati na ameriško mnenje.

KDO SE BO ODSLEJ POGAJAL V TEHERANU?

Laburisti ali konservativci? — To vprašanje ni brez pomena, saj se v Perziji, dokler ne bo to rešeno, verjetno ne bodo hoteli preveč vezati. Na žalost pa so prva pogajanja padla v vodo, še preden so se začela. Pač pa so na Koreji predstavniki obeh taborov že obnovili stike. Kakšni so rezultati, je zaenkrat težko reči. Sedaj, ko so v San Francisku že podpisali mirovno pogodbo, je nemara več upanja, da Sovjeti ne bodo toliko mešetarili s Korejo.

Varnostna cona Zapada pa se ni utrdila le na Daljnem vzhodu. Prav te dni se je razširila tudi na skrajni jug Evrope, saj sta zdaj Grčija in Turčija že v Severnoatlantskem paktu. Proti njihovemu sprejemu je bilo nekoliko opozicije, zlasti s strani manjših držav Zapada.

DOGODKI DOMA

Prebivalci južne Makedonije zaključujejo z obiranjem tobaka. Letos so ga pridelali več in tudi boljšega, kakor druga leta, tako da ga bodo državi izročili pet milijonov kilogramov več kakor lani.

Na južnem koncu otoka Silbe dvigajo skupine strokovnih delavcev in potapljačev podjetja „Brodospas“ največjo križarko nekdanje Jugoslavije, „Dalmacijo“. Križarko so po aprilskem zlomu prevzeli Italijani, po kapitulaciji Italije pa Nemci in jo uporabljali v bojih proti enotam NOV.

Slovenija bo letos prvič sodelovala na svetovni razstavi vin, ki jo bodo 6. oktobra odprli v Parizu. V kletih državnih posestev in vinogradniških zadrug je podjetje „Slovenija-Vino“ že izbralo 26 raznih vzorcev najboljših vin.

V našo državo je prispelo 25 predstavnikov tujih turističnih družb, ki se žele seznaniti z naravnimi lepotami in turističnimi možnostmi pri nas, da bi v prihodnji sezoni navduševali svoje državljane za letovanja v Jugoslaviji. Predstavniki Anglije, Francije, Švice, Avstrije, Nizozemske, Belgije in drugih so si ogledali Ljubljano, Bled in Gorenjsko sploh. Postojnsko jamo ter nato odpotovali v Opatijo.

Čez 2830 francoskih turistov je letos obiskalo razne kraje v naši državi. Največ turistov je obiskalo Primorje. Samo v Opatiji jih je od maja do septembra letovalo 840, a v raznih krajih Dalmacije čez 320.

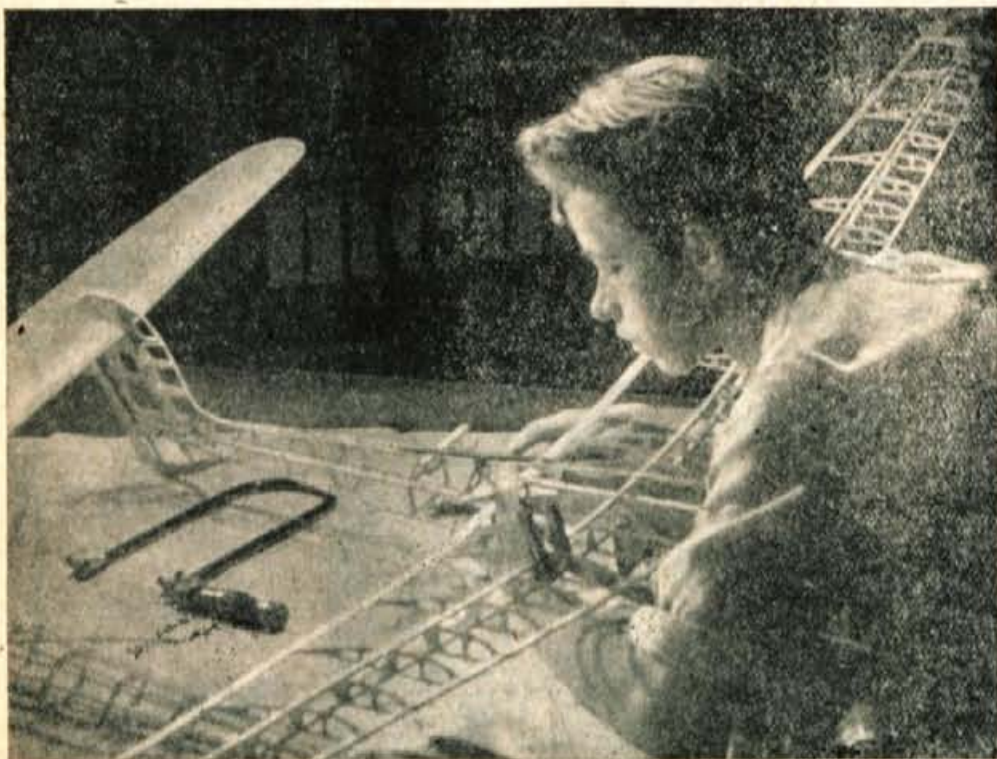
Koroška sekcija Zveze borcev iz Slovenj gradea je sklenila, da bo nova gimnazija na Ravnah spomenik koroškim junakom in žrtvam za svobodo. V vestibulu bodo v kamen vklesana vsa njihova imena, učilnice pa bodo nosile napise, ki bodo spominjali na borbo za pravice koroških Slovencev.

Te dni je v reško pristanišče prispela ladja „Biokovo“, ki je pripeljala iz ZDA 6783 ton koka. Tudi druge pošiljke so že na poti, predvsem farmacevtske surovine in zdravila, industrijski loj in milo, predivo, umetna svila, surovo usnje in različni kemični izdelki.

Jugoslavija je razstavila v Solunu izvozne predmete. 16. septembra so odprli v Solunu prvi povojni velesejem. Razen 1250 domačih in 500 tujih razstavljalcev so na velesejmu zastopana tudi jugoslovanska podjetja, ki razstavljajo samo izvozne predmete. Elektromotorji, transformatorji, vrtni stroji, kemični in kmetijski pridelki, izdelki precizne mehanike in usnjeni izdelki vzbujajo veliko zanimanje.

da je zavod brez nadzorstva. Redno pregleduje poslovanje izvoljeni član Izvršnega odbora, članj Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo ter Uprave za socialno zavarovanje v Ljubljani in Sveta za soc. skrbstvo pri OLO ter Okrajne uprave za socialno zavarovanje. V pomiritev pisca naj navedemo še, da je nameščenska Ekspozitura vestna in točna, da ima čut odgovornosti do dela in se točno drži uradnih pr. S prostovoljno odpovedjo rednemu letnemu dopustu je dokazala, da hoče z vestnim delom prispevati k napredku pri nas.

V socialistični Jugoslaviji ima sleherni državljan pravico in dolžnost do dela. Pisca naj torej ne moti, če je bila nameščenska nekdanj redovnica, kajti z vestnim, poštenim in točnim delom dokazuje, da je vredna zaupanja ljudske oblasti. R. H.

Vsak večer se zbirajo kranjski pionirji in mladinci v delavnici modelarske sekcije. Merijo, izrezujejo, lepijo in sestavljajo modele vseh vrst. Primožič, Andolšek in Gorjanc so dali pobudo za ustanovitev te sekcije, ki povezuje 33 članov.

Ob začetku sezone v Prešernovem gledališču.

ABONMA

Trdna gledališka tradicija Kranja nudi vse pogoje, da spet obnovimo prakso, ki je bila v rabi, še preden je Prešernovo gledališče postalo poklicno. Prepričani smo lahko, da bo ponovna uvedba rednih abonmentskih predstav samo poglobila in utrdila stik med gledališčem in občinstvom. Prijateljem gledališča ne bo več treba skrbeti, ali bodo o pravem času nabavljali vstopnice. Po drugi strani to ne pomeni, da bi zaradi abonentov priložnostni obiskovalci ne mogli priti do vstopnic. Ne samo, da bo gledališče tudi nadalje uprizarjalo zaključene predstave in predstave izven abonmaja, ampak tudi pri vsaki predstavi bo ostalo določeno število vstopnic neodanih, tako da bodo na razpolago priložnostnim obiskovalcem.

Prešernovo gledališče obljublja za to sezono deset premier. Od tega jih bo do novega leta uprizorilo pet. Prvi razpis abonmaja obsega prav teh pet uprizoritev. Po novem letu 1952 vsakdo lahko obnovi abonma še za drugi razpis, s tem, da plača naročnino za drugo polletje, in to lahko spet v obrokih. Ob prijavi je treba plačati prvi obrok, s čimer je izkaznica veljavna za prvo in drugo uprizoritev, ko pa je plačan drugi obrok, velja izkaznica za 3., 4. in 5. uprizoritev.

REPERTOAR

Prvi razpis obsega sledeče uprizoritve:

1. **F. S. Finžgar: Divji lovec.** Jubilejno leto enega najbolj popularnih slovenskih pisateljev in prav gotovo prvega med našimi ljudskimi dramatik F. S. Finžgarja bo počastilo Prešernovo gledališče z uprizoritvijo „Divjega lovca“, njegove morda najbolj priljubljene drame, te ljubezno romantične igre o vojaških ubežnikih, plemeniti ljubezni in pogubnem pohlepu. Vsa sanjsko-idilična romantika te prijazno-otožne zgodbe, ki gleda svet skozi čarobno lečo, v kateri i dobri i slabi povečujejo svoje lastnosti do kar nadnaravnih in neverjetnih mer, vsa ta magična osvetljava sončnega nedeljskega popoldneva daje igri o dobri Majdi, plemenitem Janezu, pohlepem Zavrtniku in hudobnem Gašperju privlačnost, zavoljo katere si je utrla pot na vse odre slovenske dežele. Finžgar je napisal to delo pred pol stoletja. Sam pripoveduje, da ga je navdahnila zanj misel odpora zoper zlagano „ljudsko“ dramatikko, ki je bila tedaj preplavila naše odre pod vplivom avstrijskih gledališč. Sédel je in v najkrajšem času — v nekaj dneh — napisal dramo, ki se je hranila še do danes. Ker je bila naperjena zoper puhli okus slabih tradicij avstrijske „uradne“ dramatike, je s tem pravzaprav pome-

nila tudi upor zoper duhovno prevladovane klerikalizma — čeprav jo je napisal duhovnik.

2. **William Shakespeare: Vesele Windsorke.** Shakespeare je poleg vrhovnih reprezentantov narodne dramatike steber slehernega — ne samo slovenskega — gledališkega repertoarja, pa naj bo že kjerkoli na svetu. V letošnjem repertoarju Prešernovega gledališča je eno njegovih najlažjih in najbolj veselih del — burkasta komedija o prelišanem lisjaku Falstaffu, „Vesele Windsorke“. Med vsemi Shakespeareovimi dramami je ta edina, ki temelji vseskozi v stvarnosti njegovega časa, v meščanskem življenju malih mest tedanje Anglije. Vendar nas to ne zanima toliko. Za naš čas, ki je tako željen smeja, vedre, sproščene zabave, je ta komedija ali burka dragocena prav posebno zato, ker vzbuja veliko zdravega smeja in krohot, da more ob njej ostati neprizadet samo človek, ki je slep in gluhi in nedostopen za vsako šalo. In vendar „Vesele Windsorke“ niso samo hrupna burka, saj združujejo s hrupno pijančevsko in razuzdano veselostjo tudi tenkoslušno duhovitost bistrega poznavalca človeških strasti, opisujejo z nasmeškom na ustnicah človeške zablode in jih z blago mislijo grajajo in opravičujejo.

Domiselna ureditev scene (ing. Franz) je režiserju omogočila, da požene preko odra celih 14 slik brez mučnih vmesnih pavz. Zgodba bo zdrsula mimo gledalcev (z eno samo kratko pavzo) v izredni naglici, v kakih dveh urah. Tudi to bo občinstvu samo ljubo.

3. **Cankarjev „Jakob Ruda“** je sicer mladostno delo vlikega pisatelja, vendar to niti malo ne pomeni, da bi bilo nezrelo ali začetniško. Morda ima „Jakob Ruda“ pred drugimi njegovimi deli celo neko prednost, namreč da je bolj dramatičen, bolj učinkovit in — preprosto povedano — bolj zanimiv. Zgodba bankrotiranega podjetnika Rude ni samo zanimiva podoba socialnega življenja slovenske malomeščanske družbe, temveč obravnava tudi splošno človeški problem vseh dob: poštenje in korist.

4. **Dumasova „Dama s kamelijami“** je mnogim znana iz Verdijeve opere „Traviata“. Važna tu ni samo ganljiva zgodba, ampak tudi odlično orisano vzdušje lahkožive pariške družbe v sredini 19. stoletja, dovršeno slikanje značajev in toplá človečnost. Zato je prav, da to dramo, ki je bila svojčas ena največ igranih po vsem svetu, spet oživimo.

5. Docela svojevrsten dogodek bo uprizoritev **Priestleyeve igre „Od raja pa do danes“**. Ze oblika tega dela je nekaj po-

vsem novega. Neposredni stik med igralci in občinstvom, izredna živahnost, blesteča duhovitost in še nekaj drugih odlik je pripomoglo k temu, da je bila ta predstava na primer na Reki najbolj uspela in najbolj obiskana v petih letih! Zlasti pa je delo zanimivo zaradi vsebine, ker na zabaven in duhovit način obravnava prav vse probleme, ki pretresajo življenje „v dvoje“ — v ljubezni ali v zakonu. Nekdo je dejal: če bi si vsi zaljubljeni in mladedoporočenci na svetu ogledali to igro, bi bilo mnogo manj preprirov in neprilik v zakonu.

GLEDALIŠKI LIST

Gledališki list bo slej ko prej objavljajl uvodne razlage o uprizorjenih delih in in njegovih avtorjih in seveda vse potrebne podatke o zasedbi vlog ipd. Razen tega bralci ne bodo pogrešali gledaliških obvestil: kakor doslej bodo našli v njem misli in izreke o igralski umetnosti in gledališke zanimivosti iz sveta. V nekaterih številkah bodo morda tudi režiserji posameznih del razložili svoje poglede in svoje pojmovanje. O priliki kdaj tudi ne bo manjkalo načelnega razpravljanja o problemih, ki zanimajo tako občinstvo kakor gledališke ljudi. Predvsem pa bosta vse bralce razveselili dve obljudi: 1. odslej bodo vse številke brzc izjeme ilustrirane; 2. naš kronist Ivan Fugina bo letos v nadaljevanjih objavljajl pregled zgodovine gledališkega življenja v Kranju, kar je začel že v zadnji številki lanskega letnika. Gotovo bodo vsi ljubitelji gledališča in vobče slovenske kulture radi posegli po teh zveščicah, ki bodo zanimivi, poučni in vrhu tega še smešno poceni.

Iz gledališke pisarne

Pismo delavk iz Inteksa

Spet pričanja doba različnih tečajev, zato mislimo, da je prav če povemo, kako smo v Inteksu organizirale gospodinjski tečaj z vsestransko pomočjo delavskega sveta in upravnega odbora, katerima se ob tej priliki zahvaljujemo za vso naklonjenost in razumevanje.

Tečaj smo organizirale — na pobudo AFŽ — v zadnjih 3 mesecih preteklega šolskega leta. Da to ni lahko, smo videle šele takrat, ko bi se moral tečaj začeti. Med pri-glašenimi so bile delavke, ki delajo v različnih izmenah in zmeraj drugače. Belile smo si glave, kako bi praktični in teoretični pouk uredile tako, da bi ne bila nobena tečajnica prikrajšana. Brez požrtvovalnosti naših učiteljic, tov. Roblekovc in Rotove, bi problema ne mogle rešiti. Ko sta videli, da drugače ne bo šlo, sta razdelili tečajnice v tri skupine in težav je bilo konec.

Pri vsakem delu pride do različnih drobnih ovir, zato o naših ne bomo pisale. Poudarile bi pa rade, da smo dobile vse glavne pojme o sodobnem, dobrem gospodinjstvu in se seznanile z vsem, kar mora napredna gospodinja vedeti o gospodarstvu in družbeni ureditvi pri nas. Dlje smo se učile o vzgoji, obravnavale probleme zdravstva in hrane-slovja. Sele ob zaključku tečaja smo videle, kako smo bile sprva nevedne in neokretne. Sleherna izmed nas si je zelela, da bi se tečaj še nadaljeval. Sicer pa smo se že v tem kratkem času naučile pripravljati najrazličnejše jedi in sedaj svojim družinam že lahko potražemo z marsikakšno dobroto.

Gmotna šibkost nam ni dopuščala, da bi ob zaključku tečaja priredile razstavo. Pripravile pa smo s kulturnim programom vred tudi zakusko, oziroma skromno večerjo za tiste, ki so bili najbolj zainteresirani (Nadaljevanje na 4. strani)

Spomin na prvi gospodinjski tečaj v Inteksu

Kulturne vesti

Naši arheologi so pod vodstvom dr. Jožeta Kastelica na Bledu opravili zelo pomembno delo. Letos so našli 19 staroslovanskih in 14 predzgodovinskih grobišč. Staroslovanskih grobišč so odkopali pri nas doslej 318, predzgodovinskih pa 50. Medtem, ko izvirajo predzgodovinska grobišča na Bledu iz 8. do 5. stoletja pred našim štetjem, izvirajo staroslovanska iz 7. do 10. stoletja po lj. št. Staroslovanska grobišča na Bledu so odkrila prve začetke bivanja Slovanov v naših krajih in osvetlila čase njihovih prvih držav.

Okrog 600 študentov skopljanske univerze se bo v začetku oktobra že vselilo v dvoje velikih poslopij študentovskega naselja, v predmestju Skoplja. Naselje bo kmalu dograjeno. Ze v letošnjem šolskem letu bo dograjeno tudi tretje poslopje, kjer bo prostora za 300 študentov.

Na II. mednarodnem kongresu študentov glasbe in prvem festivalu nemške glasbene mladine v Monakovem je sodelovala tudi Jugoslavija. Program, ki so ga izvajali, so izjemoma posneli na plošče. Beograd se je predstavil z 80 minutnim programom. Slovenci bi morali izvajati po programu orkestralne skladbe. Zaradi preobremenjenosti pa so program skrbili na 20 minut klavirskih skladb.

Zagrebska založba „Zora“ je izdala pesmi Otona Zupančiča v prevodu Stanka Tomašiča in Gustava Krkleca. Izbor obsega nad 50 pesmi iz prve Zupančičeve zbirke „Čaše opojnosti“, do njegove zadnje zbirke partizanske lirike „Zimzelen pod snegom“. Realističnost, muzikalnost, mojstrstvo stih, predvsem pa umetniška kakovost Zupančičevih pesmi so ohranjeni tudi v večini prevedenih pesmi.

Tam, kjer sonce zahaja ...

„Seveda — mnogokaj se je toč spremenilo!... Kako pa vam je ime?“

„Trueman Rock.“

„To ime pa sem menda že nekoč slišal...? Veseli me, da sem vas spoznal. Jaz sem Hal Roberts... Če bi vam gori pri Prestonovih šlo kaj narobe, kar brez skrbi pridite k Spanglerju, se bom že jaz pobrigal za vas.“

Rock se mu je zahvalil, pobaral ga je še za razne podrobnosti — nato pa sta se ločila v najlepšem soglasju.

Ko je Rock jahal naprej, je poleg ceste zagledal farmersko hišo s poslopji za živino, česar svoje dni tu še ni bilo. Nato pa je spet tekla pot naprej. Čedalje bolj pusti so postajali travniki in čedalje bolj so bila polja ožgana od sonca... Bližal se je puščavi, ki se je siva in rumena vlekla proti jugu, v neskončni črti proti obzorju, le tu in tam presekaná z zelenimi lisami, iz katerih so štrlele samotne cedre, ob katerih so se ponekod pasle čredice živine. Ze poznani kažipoti so vstajali pred njim, edkrlj pa je tudi nove, ki so jih bili pozneje postavili, da bi cesti dali pravo smer.

Začel je gledati okrog sebe, da bi z očmi našel kočo, o kateri je govoril Sol Winter in kjer je že on sam tolikokrat bil. Premišljeval je in premišljeval, da bi se spomnil imena moža, ki je bil nekoč bival v njej, toča ni se mogel spomniti. Ko pa je zajahal na pesknato vzpetino, se je pred njim razlila majhna zelena dolina. In tu je stala koča, ki se je zdela zapuščena in prazna. Streha je bila razdrta in tudi zidovje iz rumenega kamenja se je rušilo. Kaj neki se je zgodilo z lastnikom in njegovo ženo, ki sta morala tako trdo delati, kaj z njunimi otroki, ki so imeli zmeraj tako razmršene lase?...

Nedaleč od tam je zagledal Rock nasip, stlačen iz rdeče zemlje v zemeljski vdolbini, postavljen zato, da bi zadržal vodo za časa

deževnih dni. Zdaj je jez le navadna luknja, suha, razpokana, steptana od konjskih kopit.

Rock je jahal spet naprej v golo, nerodovitno puščavo. Sele čez nekaj milj proti zahodu, ko bo prejahal vzpetino, za katero se počasi dviga hrib, se bo narava izpremenila.

Kmalu je dosegel vrh in se ustavil, da bi se konja oddahnila. In ko sta se cnadva pasla, se je Rock zagledal v pokrajino pred sabo, ki se je je tako dobro spominjal.

Trideset milj na široko se je razprostiralo pred njim rumenozeleno morje puščavske trave in osatja, v katerem so se, kot majhni otoki, dvigali drobni hribočki cedar. Niti proti zahodu niti proti vzhodu ni eko našlo konca. Tu se je začela ogromna planjava pašnikov, ki je omogočila, da se je spočelo mesto Warington. Strokovnjaško Rockovo oko je takoj razpoznalo goveda, četudi so bila nekatera le v majhnih čredah. Njegovo kovbojsko srce se je smehljalo, četudi še ni videl Sedla Sončnega zahoda — da, niti ne obronkov gora, ki si jih iz mesta videl s prostim očesom.

In ko je tako gledal na planjavo, nad katero je trepetal zrak v čudoviti junijski vročini, se je nenadoma zavedel, kako strašno rad ima vse to, in da je pravzaprav vsa ta leta, ko ga ni bilo tu, hrepenel le po vsej tej lepoti...

Po enourni ježi je nenadoma zadel na kmetijo, veliko kakih petdeset juter, ki je ležala v vseh mogočih barvah svoje zelene zemlje okrog prikupne hišice. Tu je takrat živel Adam Pringle. Ce je še tu, ni pojedel svoje besede in je svojo farmo res visoko dvignil.

Rock je zagledal mladega fanta, ki je pripeljal konja iz hleva, da bi ga zapregel, in moža, ki je nekaj delal pod odprto lopo. Tega je Rock poklical. Počasi se je farmer obrnil, zakoračil, nenadoma pa se je podvival. Bil je Adam, človek srednjih let, prava slika trdoživca, z vetrom prežganega naseljencea.

„True Rock — če se ne motim?“ je vpil že od daleč.

„Bogdaj, Adam!“ mu je odgovoril Rock. „Kako ti gre, stara korenina?“

„Ze, ze. In tebi?... Ampak to presenečenje! No — zlezi doli in hajd z mano!“

„Ne utegnem, dragi Adam — kar naprej moram... Dober si in fejš, stari — in tvoja farma — vsa čast! Iz nič si jo pognal navzgor!“

